

Stockholm 13 januari 2020

Remissvar till departementspromemorian Märkning och registrering av katter - ett förslag och dess konsekvenser (Ds 2019:21)

Djurskyddet Sverige tillstyrker samtliga förslag till lagändringar från utredaren och vill utöver detta lämna följande synpunkter:

Allmänt om utredningen:

Det är en välskriven och väl genomarbetad utredning som Ulrika Geijer har gjort. Utredningen ger en bra bild av problemen med hemlösa katter och hur det drabbar både katterna och samhället. Vi instämmer helt i problembeskrivningen och uppskattar att utredaren tagit kontakt med oss och andra aktörer som arbetar praktiskt med att hjälpa hemlösa katter och därigenom gjort en verklighetsbeskrivning som vi delar.

Allmänt om förslaget om obligatorisk märkning och registrering av katter:

Införandet av obligatorisk märkning och registrering av katter menar vi är den enskilt viktigaste lagstiftningen för att minska problemet med hemlösa katter. Vi har drivit denna fråga under mycket lång tid och uppvaktat ansvariga ministrar under lång tid. Ex. kan nämnas att vi 2008 lämnade in en namninsamling med mer än 100.000 personer som kräver en sådan lagstiftning. Även senare kampanjer från vår sida har fått ett väldigt stort stöd. Vår bild, vilken utredaren delar, är att alla som arbetar med hemlösa katter, myndigheter såväl som ideella organisationer, anser att en lag om obligatorisk märkning och registrering för katter krävs för att problemet ska minska.

Vi delar också utredarens uppfattning om att det inte bör vara skillnad på hur hundar och katter hanteras i denna del av lagstiftningen och vi tillstyrker därför utredarens förslag om att krav på märkning och registrering ska vara samma för hund och katt.

I den djurskyddslag som trädde i kraft 2019 framgår nu tydligt att hemlösa katter omfattas av djurskyddslagen vilket vi tycker är positivt. Det är också numera uttryckligen förbjudet att överge djur vilket är mycket bra. Men utan att en lag om märkning och registrering för katter är det omöjligt för myndigheterna att avgöra om en katt är övergiven. Denna föreslagna lagstiftning är således nödvändig för att den nuvarande djurskyddslagen ska kunna bli verklighet för alla hemlösa katter.

Tillsynslagen eller djurskyddslagen:

Utredaren för en diskussion om huruvida kravet på märkning och registrering bör hanteras i djurskyddslagen eller tillsynslagen. Vi ser poänger med att kravet på märkning skulle finnas i djurskyddslagen, just för att skälen främst är djurskyddsmässiga. Men eftersom kravet på märkning av hundar regleras i tillsynslagen tillstyrker vi utredarens förslag om att föra in även katterna i tillsynslagen.

Nationell lagstiftning eller kommunala ordningsstadgan:

Vi delar utredarens uppfattning om att det krävs en nationell lagstiftning. Att reglera märkning och registrering av katter i kommunernas ordningsstadga har inte fått genomslag där det genomförts och att ha olika regler för kattägare i olika kommuner är svårt för djurägare att hålla koll på. En katt kan också röra sig över kommungränser varför det inte fungerar med olika regler i olika kommuner.

Behövs en lagstiftning?

Utredaren för ett resonemang om huruvida en lagstiftning behövs eller om märkningen och registreringen av katter kommer att öka i motsvarande utsträckning oavsett. Vi delar helt utredarens åsikt om att det krävs en lagstiftning. Vi som arbetar med att hjälpa hemlösa katter ser förvisso att antalet märkta katter ökar, men det går alldeles för långsamt. En lagstiftning skulle, förutom att genom sin normerande kraft få många fler kattägare att märka och registrera sin katt även förenkla hanteringen av en katt som hittas ute och som uppvisar symptom på att sakna daglig omvårdnad. En omärkt katt kommer, när lagstiftningen är på plats, att kunna räknas som hemlös och myndigheter och ideella organisationer kan då snabbare hjälpa katten.

Nackdel för den enskilde djurägaren?

Utredaren lyfter frågan om huruvida krav på märkning och registrering av katter inskränker i den personliga äganderätten samt att en "omärkt `ägd` katt kan uppfattas som hemlös" (s.113) För att en katt ska uppfattas som hemlös krävs dock mer än att katten saknar märkning. Den behöver också uppvisa fysiska och psykiska symtom på att sakna omvårdnad. Om en katt inte får omvårdnad trots att den har en ägare måste djurskyddslagens krav väga tyngre än äganderätten för människan. Vi är således inte oroliga för att friska och välmående katter kommer att omhändertas av myndigheterna för att de saknar ID-märkning. Det är också fullt rimligt att kräva av kattägare att låta märka och registrera sin katt, särskilt katter som tillåts gå fritt utomhus. Att ställa krav på djurägare ligger i linje med den nya djurskyddslagen och är något vi anser vara mycket positivt. Det är inget självändamål att ha så många sällskapsdjur som möjligt i ett samhälle utan att alla sällskapsdjur ska ha ansvarsfulla ägare och behandlas väl.

Påföljd:

Det ligger utanför vårt kompetens- och erfarenhetsområde att avgöra om vite eller sanktionsavgift är mest effektivt. Här menar vi att lagstiftaren bör lyssna på myndigheterna som har i uppgift att kontrollera av lagen efterföljs. Vi delar utredarens förslag om att samma påföljd ska gälla för den som undviker att märka sin katt som sin hund.

Registreringsansvaret:

Utredaren resonerar om vem som ska ansvara för att registrera den märkta katten (s.92). Det är idag ett stort problem att människor låter märka sin katt (eller hund) men sedan glömmer att skicka in registreringen. Vi delar utredarens förslag om att ansvaret ska vara djurägaren. Dock menar vi att Jordbruksverket och veterinärer behöver ta fram ett system som innebär att registreringen och betalningen sker i samband med att katten ID-märks. Det skulle gynna alla parter att märkningen och registreringen inte delas upp.

Juridiskt ansvarig djurägare:

På s.91 i promemorian diskuteras frågan om åldersgräns för att vara juridiskt ansvarig djurägare.

Vi anser inte att barn bör få ta det juridiska ansvaret för djur och att ett barn således inte bör kunna registreras som djurets ägare. Detta har vi framfört i remissvar gällande djurskyddslagen. Dock

anser vi att samma lag bör gälla för vem som får vara juridisk ägare till hundar och katter varför vi accepterar utredarens slutsats att det inte är möjligt att införa i åldersgräns i och med denna föreslagna lagändring.

Vidare föreslår utredaren (s.96) att katthem också ska omfattas av lagen om märkning och registrering. Vi instämmer i att även katthemmen ska vara registrerade som ägare då en katt även kan råka försvinna från ett djurhem eller jourhem. Dock innebär detta att en juridisk person behöver accepteras som ägare, vilket redan är möjligt i hundregistret så det torde inte vara ett problem.

Hantering av omärkta katter:

Utredaren lyfter möjligheten för länsstyrelserna att kunna överlämna en omärkt katt till ett katthem. Vi vill lyfta fram detta som den primära lösningen. Att länsstyrelsen själva annonserar ut katterna till nya hem eller att katterna avlivas bör enbart göras om det inte går att hitta ett katthem som kan ta hand om katterna. Katthemmen har bättre kompetens än länsstyrelsen både att avgöra om katten är allför förvildad för att kunna leva ett gott liv inomhus med människor samt att bedöma nya ägare. Att avliva en katt enbart för att den är omärkt är förvisso en lösning som inte innebär fortsatt lidande men det motverkar arbetet med att höja kattens status. Varje katt är värd att få en chans till ett gott liv.

För att det ska vara möjligt för katthemmen att ta ansvaret för omärkta katter måste en lösning i upphandlingsfrågan mellan länsstyrelserna och ideella organisationer hittas. Idag har majoriteten av länsstyrelserna krav som innebär att ideella organisationer diskrimineras i upphandlingarna.

Slutligen:

Det är ett otroligt viktigt förslag som lämnats av utredaren. Vi önskar att regeringen skyndsamt lägger fram detta som en proposition och att riksdagen röstar igenom förslaget.

Vår organisation kommer att bistå Jordbruksverket i arbetet med att sprida information om lagen när den träder i kraft för att få kattägare och blivande kattägare att bli medvetna om kravet på märkning och registrering.

Vi vill lyfta det utredaren skriver i konsekvensanalysen (s.112): ”***Om något system för märkning och registrering inte införs kommer problemet med hemlösa katter och den resurskrävande handläggningen som det för med sig att bestå. Statsmakterna avstår i så fall från att med konkreta åtgärder understryka att det innebär ett ansvar att vara kattägare***”.

För Djurskyddet Sverige,

Åsa Hagelstedt
Generalsekreterare